

Beholder tariffavtalen i staten

Foto: Tobias Willumstad.

Akademikerne har vunnet frem i Rikslønnsnemnda og beholder egen tariffavtale i staten

Akademikerne stat gikk til streik i mai, da staten satte et ultimatum i tariffoppgjøret om én tariffavtale i sektoren. Rikslønnsnemnda har gitt Akademikerne medhold. Kjennelsen kom 20. november.

Det innebærer at Akademikerne får beholde tariffavtalen i staten i avtaleperioden frem til neste hovedtariffoppgjør i 2026.

Akademikerne sier det er en viktig seier, for høyt utdannede og for å sikre tjenestene staten leverer:

– Vår avtale er det beste verktøyet for å sikre at folk med høy utdanning velger staten som arbeidsplass. Uten den vil staten få problemer med å levere de tjenestene vi alle trenger og forventer.

Rikslønnsnemnda ga altså ikke LO medhold i at det skal være én tariffavtale i staten (det vil si fire likelydende avtaler).

Rikslønnsnemndas beslutning er endelig, og regnes som resultatet av årets tariffoppgjør. Nemndas beslutning regnes som hovedtariffavtalen for perioden 2024–2026.

Rikslønnsnemnda beslutning er å videreføre avtalen mellom staten og Akademikerne frem til 30. april 2026. Dette var også det Akademikerne krevde i Rikslønnsnemnda. Tariffavtalen skal reforhandles igjen om to år, uavhengig av om man hadde fått en enighet mellom partene eller en avgjørelse i nemnda.

Rikslønnsnemnda påpeker at dersom staten ønsker én tariffavtale, bør det avklares i forhandlinger mellom partene. Nemnda gir ingen pålegg eller føringer som partene må følge i neste hovedtariffoppgjør. Partene står naturligvis fritt til

å fremme sine krav i neste hovedtariffoppgjør våren 2026, som alltid.

– Vi har hatt en sterk tro på vår sak og er veldig glade for at nemnda gir oss medhold. Akademikerne avtale er helt avgjørende for at staten skal kunne rekruttere og beholde høyt utdannede – og dermed sikre seg helt nødvendig kompetanse for å levere gode tjenester, sier Kari Tønnessen Nordli, leder i Akademikerne stat.

Eldre bør ta oppfriskningsdose med koronavaksine

Eldre har lavt nivå av beskyttende antistoffer mot de nyeste varianter av SARS-CoV-2-viruset, viser en ny studie fra Folkehelseinstituttet (FHI). Derfor bør eldre ta oppfriskningsdose med koronavaksine.

Til tross for at koronavaksinene og smitte har bidratt til at de fleste i Norge nå har ganske god beskyttelse mot alvorlig covid-19, ser vi fortsatt stadige smittebølger. Det skyldes at viruset endrer seg over tid, og omgår antistoffene. Når nivået av beskyttende antistoffer mot nyere virusvarianter i blodet synker, avtar beskyttelsen mot smitte. Derfor er koronavaksinene oppdatert, slik at de er godt tilpasset virusene som forventes å smitte denne vinteren.

I sommer målte FHI beskyttende antistoffer mot ulike koronavirusvarianter i blodprøver til eldre i alderen 67–82 år. Undersøkelsen viser at eldre har svært lavt nivå av beskyttende antistoffer mot de nyeste virusvariantene som har smittet denne høsten. Det gjelder også de som tok koronavaksine i fjor.

Studien FHI har gjennomført viser at for de som tok koronavaksine sist år, og har tatt flere doser tidligere, er det lite beskyttelse igjen fra sist vaksinasjon mot nye virusvarianter, sier seniorforsker Even Fossum ved FHI.

Fossum forklarer at en fersk vaksinasjon vil bidra til styrket beskyttelse mot smitte hos de eldste. Det er dermed ikke utenkelig at det vil bli behov for regelmessige oppdateringer av vaksinen framover slik som for influensa.

Så langt i sesongen (uke 46) har 546 836 personer som er 65 år eller eldre tatt koronavaksine. Oslo har høyest oppslutning om koronavaksinering (48 %) blant eldre.

Lavest oppslutning ser vi i Østfold (33 %) og Finnmark (30 %)

Den nye studien støtter anbefalingen til eldre om å ta en oppfriskningsdose med koronavaksine nå i høst, sier Preben Aavitsland, fungerende områdedirektør ved FHI.

Han fremhever den enorme innsatsen som landets helsetjeneste legger ned for å beskytte eldre og personer i risikogrupperne mot alvorlig sykdom, men skulle gjerne sett at langt flere valgte å ta koronavaksine. Aavitsland legger til at også de som har hatt korona denne høsten, anbefales å ta en oppfriskningsdose.

Over 1,1 million har tatt influensavaksine de siste ukene, skriver FHI 25. november, og av dette står personer som er 65 år eller eldre for 623 868 vaksinasjoner. Det er Akershus, Telemark og Vestland (62 %) som har høyest vaksinasjonsdekning mot influensa blant personer som er 65 år eller eldre. Troms (52 %) og Finnmark (45 %) har lavest oppslutning. Vaksinasjonsdekningen for personer som er 65 år eller eldre i Norge som helhet er 59 prosent. Det utgjør om lag 30 000 flere vaksinasjoner i denne aldersgruppen enn ved samme tid i fjor.

Unge menn røyker av og til, mer og mer

Foto: iStock Images

De som røyker er stadig blitt færre. For 20 år siden røykte over en fjerdedel av alle unge norske menn (16-24) daglig, mot bare to prosent nå i 2024. Samtidig er det stadig flere som røyker av og til. Siden 2004 har antallet økt fra 13 prosent til 24 prosent, skriver forskning.no.

– Det kan se ut som at disse mennene har byttet ut den daglige røyken med av og til-røyken, sier Sindre Haugen i Statistisk sentralbyrå (SSB). Samtidig er det viktig å huske

at det ikke er de samme mennene som svarte i 2004 og i 2024, påpeker han. Så forskerne kan egentlig ikke si at det ene har erstattet det andre. I år er det uansett rekord. Aldri før har unge menn røkt så mye – av og til.

Men hvor mye er egentlig av og til?

– Det vet vi egentlig ikke, sier Tord Finne Vedøy, forsker ved Folkehelseinstituttet (FHI).

– Vi har spurt om antall sigaretter per uke, ikke per dag. Så det blir vanskelig å si noe mer nøyaktig om av og til-røykerne, sier Vedøy, som bruker tallene fra Rusundersøkelsen.

Disse røykerne, som gjelder hele den voksne befolkningen, kan deles opp i tre grupper som er mer eller mindre like store, ifølge Vedøy:

Omtrent en tredjedel av dem røyker syv eller flere sigaretter i uka. En annen tredjedel røyker i gjennomsnitt litt over tre sigaretter i uken. Den siste tredjedelen røyker nesten ingenting, det vil si én sigarett i uka. I tillegg er det en del som sier de røyker av og til, men som forskerne antar er dagligrøykere.

– De kan bare ha vondt for å anerkjenne at de faktisk er det, sier Vedøy.

Norge har nesten verdensrekord i det å ha en ikke-røykende befolkning. Bare Island og Costa Rica er bedre, ifølge OECD.

– Dette gjelder først og fremst daglig-røykerne. Hvis man legger sammen dagligrøykerne med av og til-røykerne, er vi ikke så fryktelig gode likevel, ifølge Vedøy.

– Det understreker at røyking er et fenomen som det er vanskelig å bli kvitt, sier han.

Ifølge en studie fra 2015 er det farlig å røyke av og til. Ikke like farlig som å røyke daglig, men ganske farlig likevel. Studien fra Universitetet i Tromsø viser at festrøyker har 38 prosent høyere risiko for å dø i løpet av 15 år, sammenlignet med de som aldri røyker.

– Festrøykerne er yngre og mer velutdannede enn de som er dagligrøykere. Det virker som om de ikke skjønner at dette med festrøyking kan ha meget alvorlige helsemessige konsekvenser, sa Maja-Lisa Løchen, professor ved UiT, Norges arktiske universitet til Dagens medisin i 2015.

Dagligrøykerne hadde til sammenligning over dobbelt så høy risiko for død etter 15 år som ikke-røykerne.

Tord Vedøy mener det er viktig å påpeke at røyking i sin helhet var mye mer utbredt før.

KILDE

1. Fridtjof Elgesem og Elisabeth Falnes-Dalheim: Rusundersøkelsen 2024. SSB. 2024

Eldre bør ta oppfriskningsdose med koronavaksine

Eldre har lavt nivå av beskyttende antistoffer mot de nyeste varianter av SARS-CoV-2-viruset, viser en ny studie fra Folkehelseinstituttet (FHI). Derfor bør eldre ta oppfriskningsdose med koronavaksine.

Til tross for at koronavaksinene og smitte har bidratt til at de fleste i Norge nå har ganske god beskyttelse mot alvorlig covid-19, ser vi fortsatt stadige smittebølger. Det skyldes at viruset endrer seg over tid, og omgår antistoffene. Når nivået av beskyttende antistoffer mot nyere virusvarianter i blodet synker, avtar beskyttelsen mot smitte. Derfor er koronavaksinene oppdatert, slik at de er godt tilpasset virusene som forventes å smitte denne vinteren.

I sommer målte FHI beskyttende antistoffer mot ulike koronavirusvarianter i blodprøver til eldre i alderen 67-82 år. Undersøkelsen viser at eldre har svært lavt nivå av beskyttende antistoffer mot de nyeste virusvariantene som har smittet denne høsten. Det gjelder også de som tok koronavaksine i fjor.

Studien FHI har gjennomført viser at for de som tok koronavaksine sist år, og har tatt flere doser tidligere, er det lite beskyttelse igjen fra sist vaksinasjon mot nye virusvarianter, sier seniorforsker Even Fossum ved FHI.

Fossum forklarer at en fersk vaksinasjon vil bidra til styrket beskyttelse mot smitte hos de eldste. Det er dermed ikke utenkelig at det vil bli behov for regelmessige oppdateringer av vaksinen framover slik som for influensa.

Så langt i sesongen (uke 46) har 546 836 personer som er 65 år eller eldre tatt koronavaksine. Oslo har høyest oppslutning om koronavaksinering (48 %) blant eldre. Lavest oppslutning ser vi i Østfold (33 %) og Finnmark (30 %)

Den nye studien støtter anbefalingen til eldre om å ta en oppfriskningsdose med koronavaksine nå i høst, sier Preben Aavitsland, fungerende områdedirektør ved FHI.

Han fremhever den enorme innsatsen som landets helsetjeneste legger ned for å beskytte eldre og personer i risikogruppene mot alvorlig sykdom, men skulle gjerne sett at langt flere valgte å ta koronavaksine. Aavitsland legger til at også de som har hatt korona denne høsten, anbefales å ta en oppfriskningsdose.

Over 1,1 million har tatt influensavaksine de siste ukene, skriver FHI 25. november, og av dette står personer som er 65 år eller eldre for 623 868 vaksinasjoner. Det er Akershus, Telemark og Vestland (62 %) som har høyest vaksinasjonsdekning mot influensa blant personer som er 65 år eller eldre. Troms (52 %) og Finnmark (45 %) har lavest oppslutning. Vaksinasjonsdekningen for personer som er 65 år eller eldre i Norge som helhet er 59 prosent. Det utgjør om lag 30 000 flere vaksinasjoner i denne aldersgruppen enn ved samme tid i fjor.

Tannlege Spesialistene

Tlf. 22 20 50 50
post@tannspes.no
www.tannspes.no

HENVISNINGSKLINIKK I OSLO

KARL IVER HANVOLD - Oral- og kjevekirurg
RAGNAR BJERING - Kjeveortoped PhD
BJØRN EINAR DAHL - Protetiker PhD
ANDERS VALNES - Kjeve- og ansiktsradiolog
BANO SINGH - Tannlege PhD, smak og lukt